

An aerial photograph of a sports stadium. In the foreground, a red running track with white lane markings curves around a large green soccer field. Several people are visible on the field. In the background, there are stadium stands, a large building, and a dense forest. The sky is clear and blue.

ORIMATTILAN KAUPUNKI HYVINVOINTIRAPORTTI 2023

ORIMATTILA
Elämää oosta aahan

Sisällys

Johdanto	3
Vuoden 2023 onnistumiset, ilon- ja huolenaiheet	4
Onnistumiset.....	4
Ilon ja huolenaiheet	5
TEA-viisari	5
HYTE-kerroin	7
HYTE-neuvotteluiden johtopäätökset.....	8
Hyvinvointisuunnitelman painopisteet.....	9
Mielen hyvinvointi ja terveelliset elintavat Orimattilassa	10
Osallisuus ja yhteisöllisyys Orimattilassa	13
Elinvoima Orimattilassa.....	15
Arjen turvallisuus Orimattilassa.....	18
Tavoitteet vuodelle 2024	19

Johdanto

Kuntalain 2 §:ssä todetaan, että kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja turvallisuutta sekä huolehtia heidän palvelujensa järjestämisestä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Lisäksi kunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden osallistumiselle ja vaikuttamiselle sekä toimia asukkaidensa yhteisten etujen toteuttamiseksi. Tämän lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 3 §:ssä määritellään, että kunnan ja hyvinvointialueen on huolehdittava väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kunnan rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on siis keskeinen ja monimuotoinen. Kunnat toimivat paikallisina palveluntuottajina ja yhteisöjen kehittäjinä, ja niiden tehtävänä on huolehtia kuntalaistensa hyvinvoinnista ja terveydestä. Tämä tehtävä kattaa laajasti eri palvelualueita, kuten esimerkiksi kaavoituksen, liikunnan, kulttuurin ja varhaiskasvatuksen.

Kunnan tehtävänä onkin luoda edellytyksiä terveelliselle ja turvalliselle elinympäristölle, tarjota laadukkaita palveluita sekä edistää kuntalaistensa hyvinvointia ennaltaehkäisevillä toimenpiteillä. Tämä vaatii monialaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä sekä jatkuvaa seurantaa ja arviointia kunnan toiminnan vaikuttavuudesta.

Yksi tärkeä osa kunnan toimintaa on vuosittainen raportointi valtuustolle. Tämä raportointi antaa kattavan kuvan siitä, miten kunta on onnistunut toteuttamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä tavoitteitaan sekä mitä toimenpiteitä ja resursseja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on käytetty. Raportoinnin avulla valtuusto voi arvioida kunnan toiminnan tuloksellisuutta ja tehdä tarvittavia päätöksiä tulevien vuosien suunnittelun ja resurssien kohdentamisen osalta.

Tässä raportoinnissa tulee esille saavutetut tulokset eri toiminta-alueilla, peilaten laajassa hyvinvointisuunnitelmassa asetettuihin, koko valtuustokauden voimassa oleviin tavoitteisiin. Lisäksi esiin nousevat mahdolliset haasteet ja kehittämiskohteet, joista luonnollisesti muodostuu tulevan kauden tavoitteita.

Vuoden 2023 onnistumiset, ilon- ja huolenaiheet

Kuluneen vuoden aikana kaupungissa on saavutettu useita merkittäviä onnistumisia, jotka ovat vahvistaneet palveluitamme ja edistäneet kuntalaistemme hyvinvointia. Samalla olemme kohdanneet haasteita, joihin meidän tulee tulevaisuudessa panostaa entistä enemmän. Tässä kappaleessa tarkastelemme yhteenvedonomaaisesti kuluneen vuoden onnistumisia ja haasteita.

Onnistumiset

- ⇒ Perusopetuksen opetussuunnitelmaan valmisteltu hyvinvointiohjelma, joka sisältää hyvinvointitunnit, koulujen hyvinvointityön, kouluun kiinnittymisen vahvistamisen suunnitelman ja hyvinvointijohtamisen koulujen toimintakulttuuriin.
- ⇒ Suuret opetuspalveluiden hyvinvointiosaamista tukevat koulutuskokonaisuudet koko henkilöstölle.
- ⇒ Työvalmennuspalveluiden toimintamuodon käynnistyminen nuorille
- ⇒ Työllisyysyksikön uudet terveet toimitilat ja sen myötä asiakastyön merkittävä lisääntyminen
- ⇒ Senioriohjaajan työmuodon käynnistäminen ikääntyneiden väestön hyvinvoinnin edistämiseksi
- ⇒ Alakoulun koulunuorisotyön kehittäminen
- ⇒ Nuorisokahvilan avautuminen
- ⇒ Kouluruoan laatuun ollaan tyytyväisiä
- ⇒ Nuorisovaltuuston ja valtuuston yhteistyötä on tiivistetty mm. HYTE-aiheisella yhteistapaamisella sekä valtuutettujen ja nuorisovaltuuston yhteisellä jalkapallo-ottelulla

Ilon ja huolenaiheet

ILONAIHEET

Seudullisessa varhaiskasvatuksen huoltajakyselyssä vahvuuksiksi nousee varhaiskasvatuspaikassa saatu hyvä hoito, lapsiryhmissä ilmenevä turvallinen ja välittävä ilmapiiri

Nykytila-analyysissä (Reunamo Education Research) leikki ja ulkoilu nousevat ilahduttavasti määrälliseen keskiöön varhaiskasvatuksen toimintoina. Tuettua leikkiä havainnoitu valtakunnallista tasoa enemmän

Lasten ja nuorten harrastuneisuus on kasvanut

Lapset ja nuoret ovat kokeneet, että saavat koulussa riittävästi tukea koulun aikuisilta

Pitkäaikaistyöttömyys on laskenut vuoden takaisesta

Työikäiseten sosiaalityössä huoli-ilmoitusten määrä on kasvanut -> asiakkaat saavat tarvitsemansa avun

Ikääntyneiden osallisuus on lisääntynyt (kokemustieto)

Ikääntyneiden yksinäisyys on vähentynyt (kokemustieto)

Osallisuuskoordinaattorin työ nähdään hyvänä yhdistyskentällä

Avoin kohtaamispaikka tavoittanut paljon perheitä

Liikuntapalveluiden panostus perheiden liikkumiseen koetaan hyvänä (kokemustietoa)

HUOLENAIHEET

Varhaiskasvatuksen nykytila-analyysin mukaan kuormittavan liikkumisen määrä on vähäistä, lapsi toimii varhaiskasvatuksessa yli puolet toiminta-ajasta paikallaan, usein istuen. Erot lasten ja ryhmien välillä vaihtelevat.

Positiivisia tunteita, erityisesti riemua observoitiin Orimattilan varhaiskasvatuksessa muuta Suomea vähemmän. Eniten observoitiin neutraalin mielen tilan hetkiä, joita oli enemmän kuin valtakunnallisesti. Ärtymyksen tunteita havainnoitiin samoin valtakunnallista tasoa enemmän.

Intensiivisen oppimispotentiaalini hetkiä havainnoitiin valtakunnallista tasoa vähemmän.

Kouluterveyskyselystä: Lasten ja nuorten osalta hyvinvointiin liittyvät osatekijät (lepo, ravinto, kaverit, liikunta, harrastukset jne.) liittyvät moneen toimijaan. Perheiden arki ja sen tukeminen on avainasemassa, ja vaatii jokaisen toimijan sitoutumista ja vahvaa yhteistyötä.

Nuorten päihteiden käyttö (erityisesti vape)

Liikkumattomuus

Kouluruokailuun osallistumattomuus

Hanketyön jatkuvuus (hankkeet, perintövarat ym)

Kuntouttavaan työtoimintaan ei ohjaudu asiakkaita

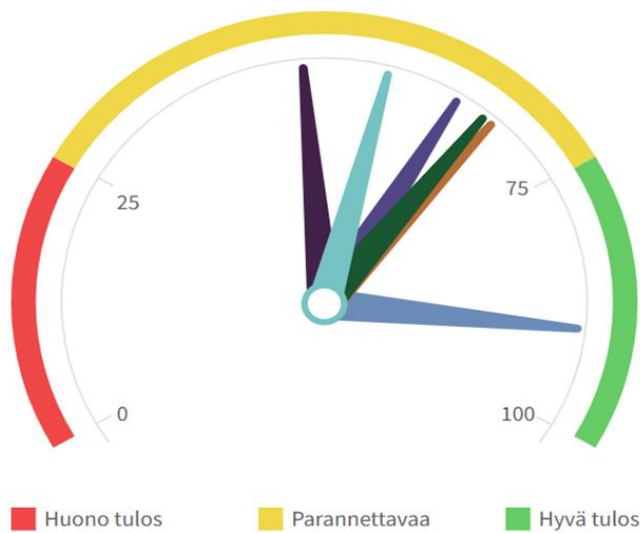
Perheiden ahdinko (henkinen ja taloudellinen) = ruoka-avun tarve on kasvanut ja harrastustukia on myönnetty paljon

TEA-viisari

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää kahden vuoden välein tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedonkeruilla selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkihallinnollisia toimintakäytäntöjä. TEAviisari tarjoaa tukea ja tietoa kunnille ja hyvinvointialueille kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämistoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Työkalun avulla voi hakea tietoja ja vertailla kunnan tai hyvinvointialueen tilannetta koko maahan kaikkiaan seitsemällä eri toimialalla.

Alla olevassa kuvassa näkyy kootusti TEA-viisarin tilanne kaikkien teemojen osalta. Selkeästi hyvä tulos on johtamisen osalta, joka kuvaa hyvinvointijohtamisen eteen kunnassa tehtyä työtä. Loput viisareista sijoittuvat keltaiselle, joka tarkoittaa, että niissä on vielä toimia tehtävänä.

Kaikki sektorit : Orimattila 2023

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 15.02.2024

Kuva: Kaikki sektorit

Alla olevassa kuvassa on tuotu pisteiden kautta esiin tilanne verrattuna koko maan tilanteeseen. Täydet pisteet on 100.

Pisteet	Orimattila	Koko maa
Kaikki sektorit	65	70
Kuntajohto	90	82
Perusopetus	67	65
Lukiokoulutus	48	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	63	72
Perusterveydenhuolto	66	70
Kulttuuri	56	71

Kuva: vertailu koko maahan v. 2023

Alla olevassa kuvassa näkyy TEA-viisarin pisteiden kehitys alkaen vuodesta 2013.

Pisteet	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Kaikki sektorit	65	64	67	58	59	70	71	70	65	64	55
Kuntajohto	90	..	84	..	65	..	81	..	75	..	72
Perusopetus	67	..	65	..	67	..	70	..	68
Lukiokoulutus	..	48	..	67	..	82	..	75	..	45	..
Ammatillinen koulutus
Liikunta	..	63	..	74	..	71	..	74	..	68	..
Perusterveydenhuolto	..	66	..	53	..	50	..	57	..	56	..
Kulttuuri	56	..	55	..	23

Kuva: vertailu aiempiin vuosiin

HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Alaolevassa taulukossa on kuvattu Orimattilan kaupungin HYTE-kertoimen kehitys. Valtionosuuksiin HYTE-kerroin on alkanut vaikuttamaan vuodesta 2023. Vuoden 2024 osalta vaikutus valtionosuuteen on 250 000 euroa

HYTE-kerroin euroa / asukas (id:5341)					
		2020	2021	2022	2023
Orimattila	560	16,8	17,1	16	16,1
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024					

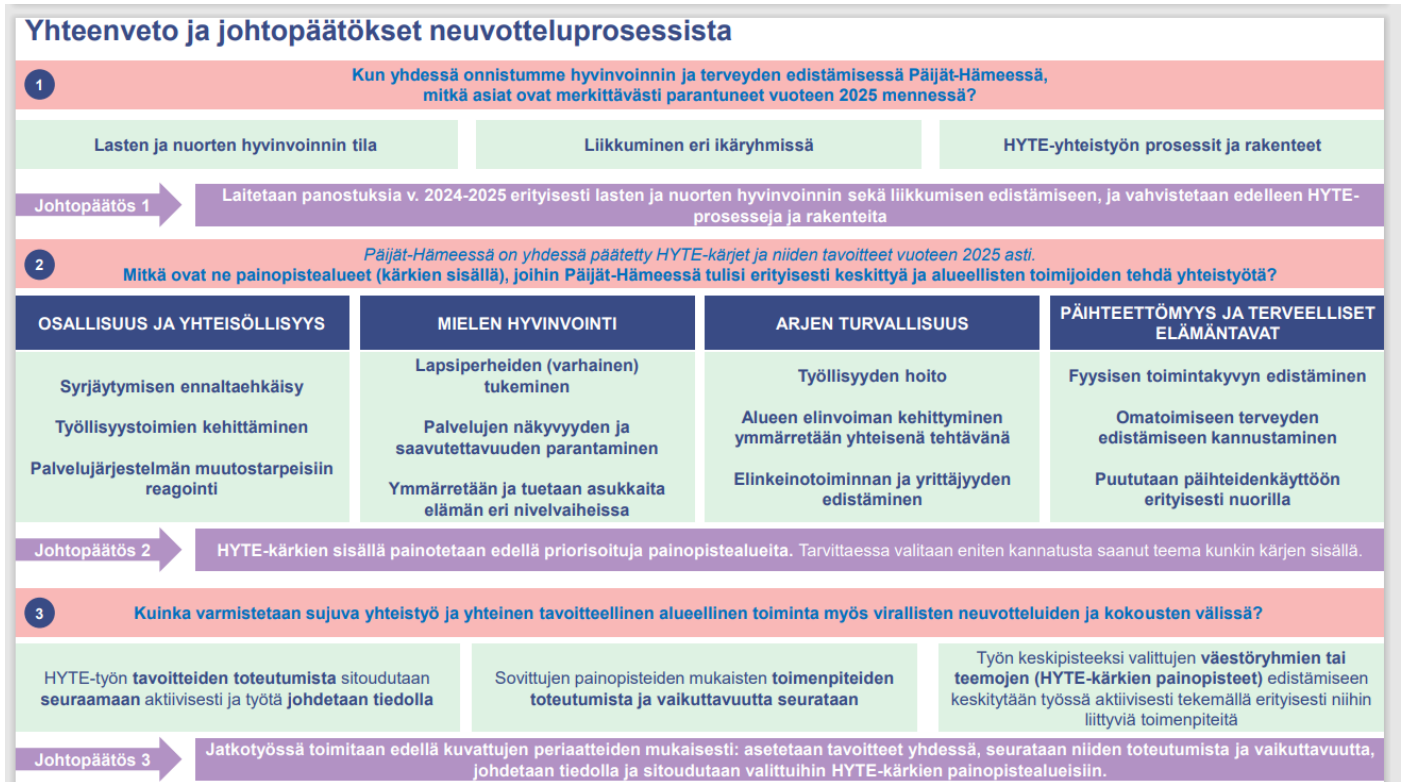
Kuva HYTE-kerroin

HYTE-neuvotteluiden johtopäätökset

Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 7 § 4 mom.) Alla olevassa kuvassa on kuvattu neuvotteluiden prosessi Päijät-Hämeessä, sekä johtopäätökset, joiden pohjalta hyvinvointialue ja alueen kunnat painottavat vuoden 2024 toimenpiteitä.

HYTE-neuvottelujen prosessi Päijät-Hämeessä 2023

Kuva Yhteenveto ja johtopäätökset neuvotteluprosessista

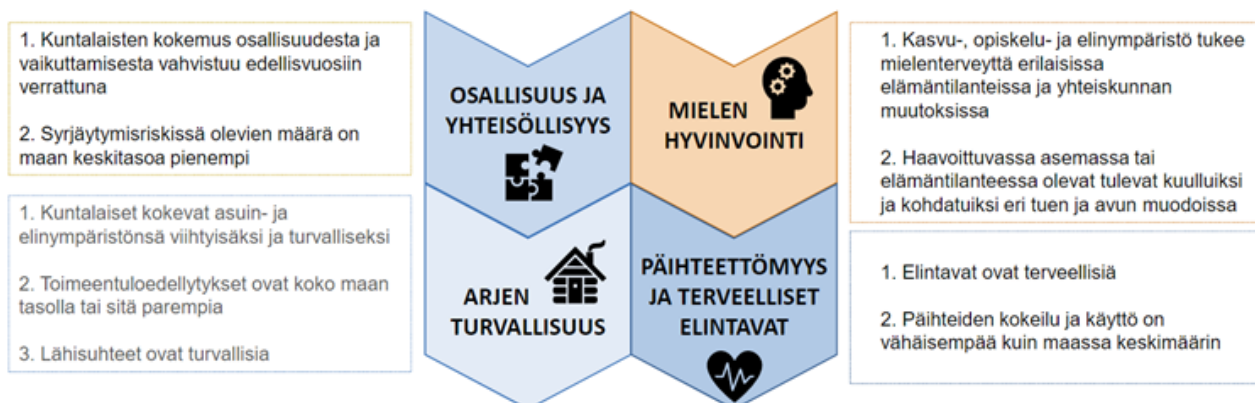
Hyvinvointisuunnitelman painopisteet

Laajan hyvinvointisuunnitelman (2022-2025) painopistealueet, toimenpiteet ja mittarit on määritelty tutkittua tietoa sekä eri asiantuntijuuksia hyödyntäen. Painopisteisiin ovat lausuneet vanhus- ja vammaisneuvosto sekä valiokunnat ja johtoryhmä. Painopisteiden toteumaa seurataan tämän raportin avulla vuosittain.

Painopisteet juontuvat maakunnallisesti sovituista HYTE-kärjistä (2021- 2025). Painopistealueet hyvinvointisuunnitelmassa 2022–2025 ovat:

- Mielen hyvinvointi ja terveelliset elintavat Orimattilassa
- Osallisuus ja yhteisöllisyys Orimattilassa
- Elinvoima Orimattilassa
- Arjen turvallisuus Orimattilassa

Alueelliset hyte-kärjet ja niiden tavoitteet

Kuva: alueelliset hyte-kärjet ja niiden tavoitteet

Mielen hyvinvointi ja terveelliset elintavat Orimattilassa

Kohderyhmä: Asukkaat

Vastuutahot: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, Liikunta- ja vapaa-aikapääällikkö, Hyvinvointijohtaja, Kasvatus- ja opetusjohtaja, Markkinointi- ja viestintä asiantuntija, Yhdyskuntatekniikka, Opetuspääällikkö, Nuorisopalvelupääällikkö, Varhaiskasvatusjohtaja

Tavoite	Toimenpiteet	Toteuma 12/2023	Tila
Eri-ikäiset asukkaat ovat saaneet enemmän keinoja terveellisten elintapojen ylläpitämiseen	Ulkoliikuntareittejä on kehitetty	Luontopolkujen reittimerkintöjä on uudistettu.	Toteutuu osittain □
	Toteutetaan pitkän aikavälin liikuntapaikkasuunnitelma	Pitkän aikavälin liikuntapaikkasuunnitelmaa ei ole laadittu, koska on jääty odottamaan palveluverkon päätöksiä. Liikuntapaikkojen priorisointisuunnitelma on tehty.	Toteutuu osittain □
	Vetovoimaiset leikkipuistot, viihtyisät puistot ja lähivirkistysalueet sekä torialue.	Porkkallioon tehtiin Vaarinpolun leikkikenttä sekä asuinalueen viheralueet rakennettiin. Lemmenpolku rakennettiin Palojoen varrelle.	Toteutuu ■

	Eri-ikäisille kaupunkilaisille on tarjolla maksuttomia harrastuksia	Harrastamisen Suomen malli on käytössä ja matalan kynnyksen harrastuksia tarjotaan perusopetusikäisille Vuoden aikana on vakiinnutettu maksuttomat perheliikuntakerrat Orimattila Arenalla ja on valmisteltu perheliikuntakonseptin laajentamista myös kyliin. Ikääntyneiden kokoavaa toimintaa on kehitetty ja lisätty merkittävästi.	Toteutuu
Toimivien yhteistyörakenteiden ja – mallien luominen suhteessa hyvinvointialueeseen lasten ja nuorten ja oppilas-/opiskelijahuoltoon liittyvissä kysymyksissä	Palvelutarjotin (mielenterveyspalvelut, päihdepalvelut, ongelmapelaaminen, lähisuhdeväkivalta) luotu kaupungin internet-sivuille	Laaditaan kaupungin verkkosivuille sivujen päivityksen yhteydessä vuonna 2025	Ei tietoa ☐
	Seuranta ja vaikuttaminen seudullisesti ja paikallisesti hyvinvointialueen suunnitelmiin ja resurssointiin.	Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatiminen moniammatillisessa yhteistyössä. Yhteistyörakenteet ja seurantapalaverit aikataulutettu lukuvuoden ajalle. Opiskeluhoillon ohjausryhmän työskentelytapojen uudistaminen.	Toteutuu
	Monimuotoiset työmenetelmät asiakastyössä: etäyhteydet, chat-palvelut, jalkautuva työ.	Etsivän nuorisotyön sekä nuorisopalvelujen jalkautuva työmuoto suunnitelman mukaisesti.	Toteutuu osittain
Mielen hyvinvointi vahvistuu eri ikäryhmissä	Jaetaan tietoa koteihin päihteisiin, mielenterveyteen ja terveelliseen ravitsemukseen liittyen (Wilma- viestit, koulutukset, materiaalit)	Wilmaviestit koteihin hyte-kärkien teemoihin liittyen. Ilmiöpohjaiset nostot yksiköittäin tarpeen mukaisesti. Yläkoulun HUBU-päihdeillat ja teemailta huoltajille ja oppilaille. Arki on perheestä-yhteistyöilta Varhaiskasvatuksessa järjestettiin digipelaamisen vanhempaintapahtuma ja jaettiin siihen liittyvää materiaalia	Toteutuu

		Tunne- ja vuorovaikutus sisällöt osana varhaiskasvatuksen päivittäistä toimintaa	
Lasten ja nuorten päihdekasvatusta vahvistetaan ja heitä tuetaan vapaa-ajalla terveyttä tukevaan toimintaan	Varhaiskasvatuksessa mallinnetaan ruokailua, liikumista ja mahdollistetaan lepo päivittäin	Toteutuu osana päivittäistä opetussuunnitelmien toimintaa. Päihdekasvatustunnit	Toteutuu ■
	Huolehditaan, että ammattilaisten koulutus on jatkuvaa ja suunnitelmallista liittyen terveellisten elintapojen ja mielen hyvinvoinnin edistämiseen ja tukemiseen	Opetuspalveluiden henkilöstön koulutus hyvinvointitaitojen opettamiseen (Mieli ry.) Poissaoloihin puuttumisen malli osana kouluun kiinnittymistä ja paikallista koulujen hyvinvointiohjelmaa Hyvinvointikoordinaattorin ja hyvinvointivastaavien työ koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Henkilöstön sähköisen koulutussivuston laadinta ja ylläpitäminen Vuonna 23 keskiössä systemaattiset laatua vahvistavat koulutukset Mapa- koulutus toteutunut ensimmäistä kertaa –23/ n. 20 hlöä	Toteutuu ■
	Kaupunkiin laaditaan kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointiohjelma	Kulttuurihyvinvointiohjelma on laadittu.	Toteutuu ■
	Kohdataan nuoria heidän omista toimintaympäristöissään ja tarjotaan tukea heille, joilla on kohonnut riski käyttää päihteitä.	Kehittämishjelman mukaiset päihdekasvatusoppitunnit on suunniteltu v. 2023 aikana kohdistettavaksi yläkoulujen 7.luokkalaisille. Toteutus lukuvuoden 2023–2024 aikana Kehittämishjelman mukainen päihdekasvatus vapaa-ajalla / tilatyössä, kasvaa vuoden 2023–2024 aikana ja se jalkautetaan vuosikelloon	Toteutuu ■

Osallisuus ja yhteisöllisyys Orimattilassa

Kohderyhmä: Asukkaat, Yhdistykset, Järjestöt, Seurat

Vastuutahot: Opetuspäällikkö, Kaavoituspäällikkö, Johtoryhmä, Markkinointi- ja viestintä asiantuntija, Liikunta- ja vapaa-aikapäällikkö, Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, Yhdyskuntatekniikan tulosalue, Johtoryhmä

Tavoite	Toimenpiteet	Toteuma 12/2023	Tila
Kuntalaiset ja sidosryhmät kokevat voivansa vaikuttaa ja osallistua elinympäristönsä kehittämiseen	Osallistavan budjetoinnin kokeilu	Osallistuvaa budjetointia on suunniteltu vuodelle 2025	Toteutuu osittain
	Lapsiparlamentin toiminta aloitetaan ja vakiinnutetaan	Lastenparlamentti on nimetty ja toiminta on käynnistynyt.	Toteutuu
	Osallistavaa kaavoitusta kokeillaan	Kaavahankkeissa osallistetaan kuntalaisia laajasti lakisääteisten kuulemisten lisäksi. Lisäksi uutena kokeiluna kumppanuuskaava	Toteutuu
	Kaupunkiin luodaan osallisuuden rakenteet	Osallisuuskoordinaattori on vuoden 2023 aikana luonut pohjaa kaupungin osallisuustyölle.	Toteutuu osittain
	Yhdistysten avustukset pidetään vähintään nykyisellä tasolla	Nuoriso- ja liikuntayhdistysten avustukset pysyvät ennallaan. Kulttuuriyhdistysten avustuksista leikattiin vuoden 2024 budjettiin.	Toteutuu osittain
	Toteutetaan yhdistystapaamiset ja -kyselyt säännöllisesti eri toimialoilla	Yhdistystapaamisia on pidetty 2x vuodessa.	Toteutuu
Neljännän sektorin toimijat tukevat kaupungin hyvinvointityötä	Otetaan käyttöön koko kaupungin ideaseinä ja teemäänestykset	Pienessä mittakaavassa kokeiltu erilaisissa tapahtumissa ideaseiniä.	Toteutuu osittain
	Hyvinvointitoimialan avustusten päivitys: osallisuus ja yhteisöllisyys sekä hyvinvointityö huomioidaan kriteereissä	Kansalaistoiminnan kevytraha toimintamalli on otettu käyttöön, ja sen myöntämisessä huomioidaan hyvinvoinnin-, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.	Toteutuu

Viihtyisä elinympäristö	Kehitetään asiakaslähtöisiä esteettömiä sähköisiä palveluita; verkkoaineistot sekä tilaisuudet ja tapahtumat verkossa	Kehitystyötä on tehty jonkin verran.	Toteutuu osittain ■
	Kaupunkilaisten digiosaamista vahvistetaan tarjoamalla joustavasti digiopastusta ja -neuvontaa.	Kirjastolla järjestetään sekä yksilöllistä, että yleistä digineuvontaa.	Toteutuu ■

Kuva: keskustan aluekumppanuuspöydän, nuorisopalveluiden ja paikallisten toimijoiden yhdessä toteuttama katutyöpaja

Elinvoima Orimattilassa

Kohderyhmä: Asukkaat, Yritykset, Perheet

Vastuutahot: Elinkeinopäällikkö, Varhaiskasvatusjohtaja, Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, Liikunta- ja vapaa-aikapäällikkö, Yhdyskuntatekniikan tulosalue, Johtoryhmä, Työllisyyskoordinaattori

Tavoite	Toimenpiteet	Toteuma 12/2023	Tila
Työllistäjät ja työssäkäyvät ovat saaneet äänensä kuuluviin kunnan niiden palveluiden suunnittelussa, jotka tukevat sekä työllistämistä että työssäkäyntiä	Elinkeinopoliittisen ohjelman työssäkäyntiä ja työvoimaa koskien osioiden päivittäminen – osallistetaan kohderyhmät	Elinkeinopoliittista ohjelmaa ei ole päivitetty.	Ei tietoa ☐
	Tehdään kysely perheille työssäkäynnin tukemisesta edistävistä keinoista/palveluista	Ei ole toteutettu.	Ei tietoa ☐
Monipuolinen ja laadukas asuminen	Asunto-ohjelman laatiminen	Asunto-ohjelma on hyväksytty alkuvuodesta -23	Toteutuu ☒
Asukkaat ovat aktiivisesti mukana kaupungin markkinoinnissa ja kehittämisessä ja markkinoinnissa	Jaetaan aktiivisesti sometileillä positiivisia asukkaiden #orimattila –päivityksiä ja valitaan ”lähettiläs”-kaupunkilaisia	Brändilähettiläät toimivat kaupungin some-markkinoinnissa kesäkaudella 2023 ja kokemus oli positiivinen	Toteutuu ☒
	Tehdään kulttuurimatkailusuunnitelma	Kulttuurimatkailusuunnitelmaa ei ole laadittu tähän mennessä.	Ei tietoa ☐
	Työllisyyden kuntakokeilun toimenpiteet	Työllisyyden kuntakokeilun toimet ovat kehittyneet vuoden 2023 aikana, ja asiakkaita on tavattu lain hengen mukaisesti. Yleinen taloudellinen tilanne on kuitenkin kasvattanut työttömyyttä. Työttömien osuus työvoimasta 12,4% (10,3% 12/2022) Lomautettujen määrä 59% kasvanut vuodentakaisesta	Toteutuu osittain ☒
	Kaavoitetaan uusia elinkeinotontteja hyviin logistisiin sijainteihin.	Helsingintien kaavamuutos hyväksyttiin (kv 6.2.2023) ja se sisältää uuden elinkeinotontin.	Toteutuu ☒

	Huolehditaan, että tarjolla on erityyppisiä tontteja	Helsingintiellä on noin 5 500 ajoneuvoa vuorokaudessa, joten se on hyvä logistinen sijainti. Ja koska se sallii yrittämisen ja asumisen yhdistämisen, se on muusta tarjonnasta poikkeava, erilainen ratkaisu	■
	Mahdollistetaan olemassa olevien yritystonttien kehittäminen	Jokimäentien teollisuustontin kumppanuuskaava panttiin vireille. Sampolan osayleiskaava oli vireillä ja sisältää yritysalueita, mutta se ei tuota tontteja ennen kuin se asemakaavoitetaan	Toteutuu ■
Ilmastotyön aloittaminen	Olan oma ilmastosuunnitelma	Hyväksytty valtuustossa ja vuoden 2023 toiminta ollut sen mukaista.	Toteutuu ■
	Kaupungin ja paikallisten yrittäjien välisen ilmastokumppanuuden edistäminen	Allekirjoitetut ilmastokumppanuussopimukset, järjestettiin maakunnalliset ilmastoamukahvit, järjestettiin ilmastopyöräily paikallisten yrittäjien erilaisissa energiakohteissa	
	Energiatehokkuuden parantaminen	KETS sopimuksen mukaisesti, perustettu oma seurantaryhmä kaupungin eri hallintokuntien kesken; 10,5% säästötavoite saavutettu 2v etuajassa eli jo vuonna 2023	
	Öljylämmityksen vaihtaminen ympäristön kannalta riskittömämpään vaihtoehtoon.	Mahdollistettu tämä omalla viranomaistoiminnalla.	
	Sähköautojen latauksen mahdollistaminen	Rakennettu	
	Työntekijöiden sähköpyöräilyn edistäminen	Työntekijät ovat hankineet kaupungin myötävaikutuksella sähköpyöriä työmatkoja varten.	

	Jätteiden kierrätyksen edistäminen	<p>Orimattilan kaupunki on edistänyt kiertotaloutta omalta osaltaan mahdollistamalla tällaisen yritystoiminnan omalla alueellaan.</p> <p>Lahden seudun jätelautakunta (jätehuoltomääräykset) ja Salpakierto ovat sovitusti edistäneet Orimattilan asukkaiden ja kaupungin omien jätteiden kierrätystä.</p>	
	Pyöräilyn ja kävelyn edistämisen aloittaminen	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman valmistelu on käynnistetty.	
	Metsästrategia	Hyväksytty ja otettu käyttöön.	
	Hulevesiohjelma	Hyväksytty ja otettu käyttöön.	

Arjen turvallisuus Orimattilassa

Kohderyhmä: Asukkaat

Vastuutahot: Jory (suunnitelma), Kaupunkikehitysjohtaja, Hyvinvointijohtaja, Liikunta- ja vapaa-aikapäällikkö, Opetuspäällikkö, Varhaiskasvatusjohtaja

Tavoite	Toimenpiteet	Toteuma 12/2023	Tila
Asukkaiden elinympäristön turvallisuutta vahvistetaan	Kaupungin turvallisuussuunnitelman päivitys	Toimialojen turvallisuussuunnitelmat on päivitetty, mutta kaupunkitasoinen suunnitelma vaatii päivitystä.	Toteutuu osittain ☐
	Hyvinvointi- ja turvallisuuskyselyn (v. 2023, 2025) sekä päihdetilannekyselyn (v. 2022, 2024) toteuttaminen kahden vuoden välein osin seudullisessa yhteistyössä	Päihdetilannekysely tehty v. 2022, hyvinvointikysely tehdään vuonna 2024 seudullisena yhteistyönä.	Toteutuu osittain ☐
	Kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma Liikenneturvallisuussuunnitelma (päivitys, voimassa oleva vuodelta 2018)	Kävelyn ja pyöräilynedistämissuunnitelma valmistuu vuoden 2024 aikana.	Toteutuu ☒
	Katuvalaistus, ledit, päällä oloajat Ledit myös rakennukset	Kaupungin keskustassa mm. Erkontiellä katuvalot palavat koko pimeän ajan. Muuten valot toimivat hämäräkytkimen kautta ja sammuvat yöksi kello 23.00–05.00 väliseksi ajaksi. Kesäkaudeksi katuvalot sammutetaan vuosittain kokonaan.	Toteutuu ☒
	Lisätään penkkejä ja opasteita reittien varrelle	Luontoreiteille on lisätty opasteita.	Toteutuu osittain ☐
Lähisuhdeväkivalta ja seksuaalinen häirintä eri ikäryhmissä vähenee nykytasosta	Kaupungin henkilöstölle järjestetään koulutusta seksuaalisesta häirinnästä sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisystä sekä siihen puuttumisesta	Tämän sisältöistä koulutusta ei ole järjestetty, mutta tullaan järjestämään vuoden 2025-2026 aikana.	Ei tietoa ☐

	Kiusaamisen ja häirinnän vastainen suunnitelma laaditaan esiopetuksessa, kaikissa kouluissa ja nuorisopalveluissa.	Suunnitelma on laadittu perusopetukseen v. 2022 Kirjattu esiopetussuunnitelmaan, jonka lisäksi kukin lapsiryhmä kirjaa ryhmäkohtaiset toimintatavat, joilla kiusaamista ehkäistään.	Toteutuu osittain
	Varhaiskasvatuksessa kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista varten laaditaan ohjeistus	Kirjattu varhaiskasvatus suunnitelmaan, jonka lisäksi kukin lapsiryhmä kirjaa ryhmäkohtaiset toimintatavat, joilla kiusaamista ehkäistään. Kukin lapsiryhmä kirjaa, miten ristiriitatilanteet selvitetään hyödyntäen Miniverso-menetelmää.	Toteutuu

Tavoitteet vuodelle 2024

- ⇒ Vähähiilisen liikkumisen edistäminen
- ⇒ Kuntalaisten osallisuuden edistäminen laaja-alaisesti kaupungin eri palvelualueilla, osallisuusohjelman valmistuminen
- ⇒ Turvallisuussuunnitelman yleisen osan tarkastelu ja päivityksen käynnistäminen
- ⇒ Työllisyyspalveluissa tehdään viimeisen kuntakokeiluveden laadukasta perustyötä panostaen etenkin työkykyä edistäviin ja kehittäviin palveluihin ohjaamiseen ja valmistaudutaan TE2025 uudistukseen
- ⇒ Palvelutarjotin sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut sekä kanavat (mielenterveyspalvelut, päihdepalvelut, ongelmapelaaminen, lähisuhdeväkivalta) kuvattu ja päivitetty kaupungin uusille internet-sivuille
- ⇒ Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan systemaattisin kehittämistoimin aikuisen aktiivista, rikastuttavaa ja pedagogisesti perusteltua työtettä.
- ⇒ Mapa-koulutukset jatkuvat. (Haasteellisen käytöksen ennaltaehkäisyyn ja hallintaan)
Tavoitteena vahvistaa lasten aggressiitilanteiden ennaltaehkäisyä myönteisen käytöksen tukemisen keinoin
- ⇒ Koulujen hyvinvointiohjelman kehittäminen ja hyvinvointityön edistäminen koko perusasteella ja lukiossa

⇒ Nuorisopalveluiden laadun vahvistaminen paikallisella ja seudullisella kehittämissuunnitelmalla

LIITTEET:

Liite 1. Indikaattoritietoa pohjaten laajan hyvinvointikertomuksen mittarointiin, sekä vuoden 2022 raportin indikaattoritietoihin

Indikaattori	Alue	2019	2020	2021	2022	2023
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 20 - 64-vuotiaat	Koko maa	31,6	30,1		29	
	Päijät-Häme		32,1			32,6
	Orimattila					
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)	Koko maa	95,9		95,8		95,2
	Päijät-Häme	95,2		95,4		94,4
	Orimattila	95,8		92,5		94,4
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)	Koko maa	91,1		91,8		91,8
	Päijät-Häme	91,8		94,3		93,6
	Orimattila					
Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)	Koko maa	89,4		86,3		88,8
	Päijät-Häme	86,4		81,2		86,5
	Orimattila	83,9		79,3		85,9
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)	Koko maa	7,3		6,3		7,7
	Päijät-Häme	6,7		7,6		8
	Orimattila	7,5		11,4		8,2
Huoltosuhde, demografinen	Koko maa	61,4	61,9	62,4	62,3	
	Päijät-Häme	69,9	70,9	71,7	71,9	
	Orimattila	72,2	72,5	72,8	73,4	
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)	Koko maa	1,3	1,4	1,3	1,4	
	Päijät-Häme	1,6	1,7	1,7	1,6	
	Orimattila	1,7	1,5	1,3	1,2	
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	Koko maa	381,9	363,4	356,8	344,4	
	Päijät-Häme	389,5	347,9	353,3	311,7	
	Orimattila	331	405,6	326,1	276,7	
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Koko maa	12,9		19,4		21,4
	Päijät-Häme	13,4		20,1		22,4
	Orimattila	15,4		19,2		19,4
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	11,1		16,6		18
	Päijät-Häme	11,8		20,8		24,4
	Orimattila					
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Koko maa	20,9		25,7		26,6
	Päijät-Häme	20,7		24,8		25,7
	Orimattila	26,4		22,5		23,8
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	20,1		17,7		16,6
	Päijät-Häme	25,7		21,4		26,3
	Orimattila					

Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)	Koko maa	20,6		30,2	28,9
	Päijät-Häme	21,5		31	30,7
	Orimattila	24,6		31	34,2
Kotona asuvat 75 - 84-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	95,5	95,6	96	96,3
	Päijät-Häme	95,8	96,1	96,4	96,6
	Orimattila	95,7	95,2	97,4	96,3
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)	Koko maa	7,2		7,9	8,6
	Päijät-Häme	7,6		8,1	9,3
	Orimattila	7,3		6,2	8,6
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Koko maa	5,5		6	7,9
	Päijät-Häme	5,7		6	9,2
	Orimattila	6,4		8,5	16,2
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	7,5	7,3	7,9	8,3
	Päijät-Häme	9,5	9,4	9,9	10,8
	Orimattila	8	8,4	9,3	10,1
Koulutustasomittain	Koko maa	379,7	384,2	388,3	391,2
	Päijät-Häme	334,9	338,8	343,4	347
	Orimattila	302,9	305	309,2	314
Lapsiperheet, % perheistä	Koko maa	38	37,9	37,8	37,7
	Päijät-Häme	35,5	35,3	35,2	35
	Orimattila	36,9	37,5	37,2	36,4
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista	Koko maa	3	3	3	2,9
	Päijät-Häme	3,4	3,4	3,4	3,4
	Orimattila	3	3,1	3	3,1
Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)	Koko maa	15,5		22,2	23,4
	Päijät-Häme	18		23,2	24,4
	Orimattila	20,8		22,7	26,7
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta	Koko maa	11,5	16,7	14	11,3
	Päijät-Häme	16,5	21,1	19,1	14,6
	Orimattila	14,1	16,1	15,6	16
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta	Koko maa	2,4	2,9	4,1	3,6
	Päijät-Häme	3,4	4	6,1	5,8
	Orimattila	2,2	2,3	4,2	4,5
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta	Koko maa	6,6	6,5	6,6	7,3
	Päijät-Häme	5,8	5,4	5,9	5,8
	Orimattila	4,5	3,9	5,6	4
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset / 1 000 asukasta	Koko maa	74,9	37,1	16,6	14,7
	Päijät-Häme	103,1	54,6	16,4	14,7
	Orimattila	51	33,1	13,5	17
Päivittäin tupakka- tai nikotiinituotteita käyttävien osuus (%), 20 - 64-vuotiaat	Koko maa				16,1
	Päijät-Häme				16,9
	Orimattila				
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä	Koko maa	3,1	3	2,9	2,6
	Päijät-Häme	3,9	3,7	3,7	3,2

	Orimattila	2,3	2	1,9	1,5	
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	6,6	6,5	6,3	6,1	
	Päijät-Häme	7,3	7,3	7,1	7	
	Orimattila	6,9	7	7	7,1	
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista	Koko maa	4,2	4,6	5,3	4,5	4,2
	Päijät-Häme	5,7	6,1	7,2	6,5	5,7
	Orimattila	3,8	4,1	5,1	5,1	4,7
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä	Koko maa	22,9	23,3	23,3	23,6	
	Päijät-Häme	25,5	26,3	26,1	26,6	
	Orimattila	20,2	21,2	22	22,2	
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Koko maa	16,9		18		17,4
	Päijät-Häme	16,6		17,8		16,6
	Orimattila	18,5		18,7		15,4
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	25,2		26,6		26,9
	Päijät-Häme	23,8		24,9		28
	Orimattila					
Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa	Koko maa	68,7				68,5
	Päijät-Häme	66,6				66
	Orimattila	64,5				66,3
Äänestysaktiivisuus hyvinvointialuevaaleissa	Koko maa					47,5
	Päijät-Häme					45,6
	Orimattila					43,4
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %	Koko maa			55,1		
	Päijät-Häme			52,6		
	Orimattila			49,4		

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024